

Område: Regional Udvikling
Afdeling: Vækstforum og Erhvervsudvikling
Journal nr.: 09/4428
Dato: 13. januar 2011
Udarbejdet af: Susanne Gren Svendsen
E-mail: Susanne.Gren.Svendsen@regionsyddanmark.dk
Telefon: 76632009

Notat

Bilag 7a

Syddansk Velfærdsteknologi Kapitalfond

Fornyede overvejelser om set-up

Baggrund

Vækstforum besluttede på sit møde den 25. juni 2009 at indstille til Erhvervs- og Byggestyrelsen, at der indskydes 50 mio. kr. af EU-strukturfondsmidlerne (Socialfondsmidler) i en syddansk kapitalfond, der skal investere i nye virksomheder inden for velfærdsteknologier og – service.

Det var forventningen, at denne skulle være en del af en større Vestdansk Iværksætterfond, og etableringen af denne var en del af partnerskabsaftalen 2009 mellem Syddansk Vækstforum og regeringen. Den efterfølgende dialog med Økonomi- og Erhvervsministeriet med henblik på at finde en model for en fælles fond endte dog resultatløs.

I den indgåede partnerskabsaftale 2010 mellem Syddansk Vækstforum og regeringen hvor "Styrket adgang til risikovillig kapital i Vestdanmark" igen et initiativ der er fokus på, er modellen nu, at der er ikke længere tale om at etablere en fælles fond.

Af aftalen fremgår det, at der i tilknytning til etablering af Vækstfondens afdeling i Vestdanmark, etableres fonden Vestdansk Vækstkapital med 150 mio. kr. statslige midler. "Regeringen og Syddansk Vækstforum lægger vægt på, at Vestdansk Vækstkapital skal arbejde tæt sammen med innovationsmiljøerne, væksthuse og de regionale vækstfora".

Vestdansk Vækstkapital retter sig generelt mod venture-investeringer i vestdanske virksomheder med et vækstpotentiale. Denne fond har således et generelt sigte.

Det er derfor fortsat nødvendigt at iværksætte særlige kapital-tiltag, som er fokuseret på at understøtte udviklingen af velfærdsteknologiske virksomheder i region Syddanmark, hvis potentialet i dette marked skal realiseres.

Forretningsudvikling via vejledning og rådgivning

Kapitalinitiativet har fokus på at øge udbuddet af tilgængelig venturekapital i Syddanmark, men det er samtidig nødvendigt at arbejde med efterspørgselssiden. For at sikre at der også er tilstrækkelig gode iværksættere/virksomheder, der er værd at investere i, har Vækstforum i sammenhæng med kapitalfond-initiativet d. 21. juni 2010 indstillet til Erhvervs- og Byggestyrelsen, at der bevilges midler fra Socialfonden til et vejlednings-/rådgivningsprojekt, der tager hånd om den forretningsmæssige modning af virksomheder indenfor velfærdsteknologier og -service.

Der har i den forbindelse været mulighed for at søge medfinansiering fra en særlig statslig pulje under Erhvervs- og Byggestyrelsen. Den statslige medfinansiering ydes til ("Cibit-lignende") projekter, der - udover at opfylde alle de alment gældende regler for regional- og/eller socialfonds -programmerne - har til formål at støtte kvalificerede opstartsvirksomheder og/eller unge innovative virksomheder (SMV) i et sammenhængende forløb, der kombinerer rådgivning og kapital. Der er fra denne pulje søgt 7,5 mio. kr., som er det maksimale støttebeløb, der kan søges. Dette maksimale

støttebeløb kan dog kun komme til fuld udbetaling såfremt der er mindst 75 mio. kr. i kapitaldelen af initiativet.

Management af fonden

I følge de gældende regler for brug af strukturfondsmidler som kapitalinstrument, så skal en regional kapitalfond administreres af en professionel kapitalforvalter. Der er altså ikke en opgave som Vækstforum eller Vækstforumsekretariatet selv må løse. Kapitalforvalteren skal findes via offentligt udbud.

Med henblik på at tiltrække matchende medfinansiering og skabe mest mulig synergi med andre initiativer, så vil der konkret i udbuddet af forvaltningsopgaven blive lagt op til, at etablering af samarbejde med en bred vifte af udbydere af risikovillig kapital og andre relevante aktører er en særlig opgave for kapitalforvalteren.

Mulige modeller for fondens set-up

Med den nye partnerskabsaftale er situationen altså ændret i forhold til det organisatoriske set-up, der var udgangspunktet for Vækstforums beslutning i 2009 og den strukturfonds-ansøgning, der dengang blev udarbejdet til Erhvervs- og Byggestyrelsen.

Sekretariatet har derfor været i dialog med Erhvervs- og Byggestyrelsen og flere muligheder blev præsenteret. Overordnet kan to forskellige scenarier for etablering af kapitalfond-initiativet skitseres:

Fondskonstruktion med et K/S

Det ene scenarie lægger sit op ad det oprindelige oplæg. Her etableres en erhvervsdrivende fond "Fonden for Syddansk Vækstfremme", der etableres en "Syddansk Velfærdsteknologifond K/S" og et dertilhørende Komplementar ApS. Denne konstruktion muliggør at der fra start kan inddrages andre investorer som up-front indgår med kapital i det etablerede K/S.

Denne model er juridisk ret kompliceret. Samtidig er den både tids- og omkostningskrævende både i forhold til etablering og også det videre arbejde, da der er mange bestyrelser mv. der skal betjenes.

Samtidig viser erfaringerne fra de nationale planer om en Vestdansk Iværksætterfond, som aldrig lykkedes med at finde matchende privat medfinansiering til en fælles fond, at det kan blive særdeles vanskeligt at tilvejebringe midler til en sådan konstruktion. Det betyder at fondens aktiviteter kan forsinkes eller helt umuliggøres.

Fondskonstruktion alene med en erhvervsdrivende fond

Den andet scenarie er en enkel konstruktion med en erhvervsdrivende fond "Fonden for Syddansk Vækstfremme", som investerer direkte i iværksættervirksomheder. Denne konstruktion giver ikke mulighed for en større fællesfond med andre investorer, men der kan i de enkelte investeringer matches med midler fra andre investorer.

Denne model er enkel. Den juridiske etablering kan gennemføres straks, da der er allerede er udarbejdet vedtægter for fonden og udpeget medlemmer til bestyrelsen.

Såfremt det på sigt viser sig, at andre investorer på skulle udtrykke interesse for at indskyde penge i en fælles "Syddansk Velfærdsteknologifond K/S", så vil en sådan kunne oprettes efterfølgende.

De to scenarier og de væsentligste fordele og ulemper er kort skitseret og beskrevet i bilag A.

Delanbefaling

Det anses ikke for sandsynligt at der på kort sigt er investorer som up-front vil gå med i en konstruktion med en stor fælles fond. Derfor vil det på nuværende tidspunkt være tilstrækkeligt med den mere enkle konstruktion. Den enkle konstruktion kan godt fungere sammen med private eller andre investorer, hvor man case-by-case investerer sammen.

Det anbefales at der arbejdes videre med den enkle konstruktion med en erhvervsdrivende fond, som kan iværksættes hurtigt.

Såfremt det over tid viser sig, at andre investorer er interesserede i at indgå i en fælles kapitalfond, vil en sådan kunne etableres.

National medfinansiering

Midler fra EU-strukturfonde skal matches med nationale midler. Erhvervs- og Byggestyrelsen peger på at disse midler ikke behøver at være private, der kan godt matches med fx Regionale Erhvervsudviklings Midler. Disse midler vil kunne indbetales sammen med Socialfondsmidlerne i den erhvervsdrivende fond under etablering "Fonden for Syddansk Vækstfremme". Strukturfondsmidlerne vil blive betragtet som forbrugt, når der foreligger indbetalt matchende finansiering. Dette vil således sige at jo flere REM midler der måtte blive indbetalt i den erhvervsdrivende fond jo hurtigere vil et eventuelt N+2-problem være løst.

I tilknytning hertil kan det bemærkes at Region Syddanmark ved udgangen af 2010 har præsteret et forbrug på Socialfondsmidlerne på 31,7 mio. kr. – dette skal ved udgangen af 2011 være på 93,6 mio. kr., såfremt vi på regionalt niveau skal undgå et N+2 problem.

Statsstøtte problematik

Ifølge Erhvervs- og Byggestyrelsen vil "Fonden for Syddansk Vækstfremme" – etableret alene med midler fra Socialfonden og REM – lovligt kunne investere direkte i iværksættervirksomheder både med og uden privat medfinansiering.

Investeringer uden privat medfinansiering

Det vil ikke blive betragtet som statsstøtte såfremt investeringerne foregår på de gældende markedsvilkår.

Umiddelbart vurderer sekretariatet dog, at det kan være vanskeligt i de enkelte investeringer at argumentere for/dokumentere at investeringen er foretaget på de gældende markedsvilkår. Dels er velfærdsteknologimarkedet temmelig umodent, der er få iværksættervirksomheder indenfor området, der er få erfaringer (eller nærmest ingen) erfaringer med investeringer i dette marked osv.

Derfor kunne investeringerne blive betragtet som mere risikofyldte end det markedet almindeligvis accepterer. Alene derfor kan det på kort sigt være vanskeligt at argumentere for, at investeringerne i velfærdsteknologiske iværksættervirksomheder sker på de almindelige markedsvilkår.

Denne problematik vil der blive taget hånd om i forbindelse med fondens etablering og i dialogen med det managementselskab der vælges.

Investeringer med privat medfinansiering

Hvis midler fra "Fonden for Syddansk Vækstfremme" matches med tilsvarende privat medfinansiering i de enkelte investeringer så vil der ikke være tale om statsstøtte også selvom investeringerne er gennemført på vilkår, der er bedre end det venture-markedet almindeligvis accepterer.

Disse bedre vilkår kunne fx være lempede investorklausuler, en længere tidshorisont før forventet exit, en forventet lavere forrentning af den investerede kapital etc.

Delanbefaling

Der anbefales en strategi hvor investeringerne i portefølje-virksomheder sker sammen med private – og andre - investorer case-by-case, dette vil være med til at sikre den bedste gearing af fondens midler.

Da der som anført er tale om et umodent marked som endnu ikke har udfoldet sit potentiale, så kan det forudses, at det på kort sigt kan være vanskeligt at finde medfinansiering fra de private investorer. Hvis det viser sig at være tilfældet så anbefales det samtidig, at der i fonden to første leveår åbnes mulighed for at der foretages investeringer uden privat medfinansiering, altså alene med fondens egne midler (Socialfond og Regionale Erhvervsudviklings Midler).

Derved sikres det både at der hurtigt kan foretages investeringer i markedet samt afløb af fondens midler.

Opsamling på anbefalinger

- Det anbefales at initiativet vedrørende velfærds kapitalfonden igangsættes med den enkle konstruktion med en erhvervsdrivende fond. Som udgangspunkt vil fondens investeringer i virksomheder ske sammen med private investorer case-by-case.
- Såfremt medfinansieringen fra private investorer ikke er mulig at finde, anbefales det at der i fonden to første leveår kan benyttes en model, hvor der kan foretages investeringer uden privat medfinansiering, for derved at sikre investeringer i markedet samt afløb af fondens midler. Derefter må man forvente at markedet er modnet så meget at det vil være interessant for private investorer at involvere sig.
- For at sikre at der kan foretages investeringer fra første færd, anbefales det, at der tilføres fonden REM midler. REM-midler vil kunne tilføres fonden år for år. Dette vil også samtidigt imødegå et eventuelt kommende N+2-problem.
- Det anbefales, at der i 2011 tilføres fonden 25 mio. kr. REM midler.
 - En tilførsel af 25 mio. kr. REM midler i 2011 vil sikre den bedst mulige gearing med de finanslovs midler, der er afsat til projekter der kombinerer kapital og rådgivning. Så vil der fra starten være 75 mio. kr. i kapitaldelen af projektet, som vil være nødvendigt for at kunne udløse de maksimale 7,5 mio. kr. fra finansloven til rådgivningsdelen.
 - Der vil ligeledes fra starten være en vis volumen i kapitalfonden hvilket omkostningsmæssigt er en fordel, da omkostningerne til management af initiativet vil være relativt større jo mindre fonden er.